

Издава сваког
четвртка у недјељи

Цијена за Аустро-Угар-
ску: на годину К 3.20
на по године К 1.80
на четврт. год. К —.80
За друге земље: на го-
дину 5 круна. Поједи-
ни бројеви 10 ПОТ.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по
цјеновнику. Ако се ви-
ше од три пута увр-
шћују, рачунају се је-
дним фтиније.

Уредништво се налази у
Николићевој улици бр. 8
Писма се шаљу уредни-
штву „СРПСКОГ КОЛА
народног листа“. Руко-
писи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Србобрана“

Радикалско србовање.

Кадгод ти неки човек много и много, и на сваку руку говори, како је он поштен, честит, на свом месту, можеш поуздано сумњати, да није такав. Јер шта ће добру самохвала? Добро себе само хвали. Онаки људи слични су жени сумњиве боје, која непрекидно људе уверава, како је њен женски образ светао као сунце. А ти слушаш и смешкајући се сумњиво вртиш главом.

Тако је и с нашим радикалима, а и с хрватским франковцима. Та радикали промукоше дерући се неуморно: Ми смо Србенде, ми смо они најжешћи, најљући Срби, ми смо највећи народњаци. Либерали и алмажани су продане мешине, самосталци су издајице, одроди српски, који хоће да похрвате српски народ. Овамо људи к нама, к најбољима, најпоштенијима, најљубима Србима, овде је роба најбоља.

Годинама и годинама деру се они тако као какви јеврејски пиљар на вашару. И многе су залудили и обманули својом дерњавом. Људи пришли и негледуш купили рђаво под добро. Али не може то тако вечито трајати. Ако човек робу добро не огледа у оној буци на вашару, он ће код куће кад се осами мало попригледати, каква је и видеће шта је купио. Јао онда лажљивом пиљару. И радикалску је робу народ већ окушао, па: јао и радикалима. Обманути и огорчени народ прегазио их је 1908. на изборима за земаљски сабор. Неће другачије бити ни ове године на изборима за сабор црквени.

Јер, у чем је било то радикалско србовање? Све што је добро задњих година учињено код нас Срба, учињено је без вођа радикалских. Они су само сметали и кварили. Зар Јаша Томић није прошле године ударао у „Застави“ по Савезу Српских Земљорадничких Задруга? Зар није писао против „Привредника“, тобоже у страху, да толики шегрти неће имати места за своје радње? А да их 200.000 пошаљемо у шегрте, нашли би места у Угарској, Хрватској, Босни, Црној Гори, Србији, Турској, Далмацији. Та нас је на све стране, осим Србије, закупио туђин занатлија и трговац. И у Црној Гори су арнаутски трговци и занатлије. Јесу ли

радикалске вође започеле рад на отварању те-чајева за неписмене, јесу ли повели покрет за оснивање друштва за отварање народних књижица? Предњаче ли њихови људи код удруживања српских трговаца, учитеља? Проповеда ли Јаша Томић без прекида и неуморно „свој своме“ и долази ли зато под вешала?

Та Јаша Томић је писао, како и не може волети свога, ако није радикал. Он је написао чланак у „Застави“: О мржњи на брата, препоручујући својим радикалима, да мрзе сваког ко није радикал.

Срби у горњим крајевима не читају „Заставе“. У Срему је читају и наши људи. Па јесу ли икад читали тамо, да су Српству највећи и најопаснији непријатељи Немци, Мађари, Јевреји, или они Хрвати који Срба не признају? Сачувај Боже! „Застава“ је сваки дан препуна речи, којима се доказује, да је Српству највећи непријатељ Полит и либерали, Светозар Прибићевић и самосталци и они Хрвати, који нас воле и бране, који хоће с нама братски, који су се изложили задње две године ударцима ради нас, они у коалицији. А франковци — ајак! А Раух — ајак! А Векерле — ајак! Сад ће можда, кад је отишао Раух и Векерле, смети и против њих писати. Али тешко, боје се, да би се могли опет повратити, па ето замерке. Удри дакле и даље по Прибићевићу и самосталцима.

У чем је то радикалско србовање? Је ли Акурти у Загребу оптужио радикалну странку да је велеиздајничка? Није, него самосталну. Он је изричито рекао: оптужујем само ових 7 радикала, који су забасали у зло и целу само-сталну странку! Је ли Акурти на расправи читао чланке из „Заставе“, да докаже, како Срби раде на освешћивању народа, како се помажу по оној „свој своме“, како воле и ону браћу у Србији, како проповедају борбу на живот и смрт са српским непријатељима? Ни једног јединог. Али зато је прочитао скоро цело „Српско Коло“ од почетка излажења и безброј чланака из „Србобрана“.

Док је било затворено толико самосталаца, док се тражило од сабора да изручи 6 само-сталских посланика, дотле су се радикалне вође

Чувајте и остављајте свани број овога листа, јер ће вам требати и послуже, да га читате.

Красојевић и Ђурђевић поносито шепириле с орденима на прсима, које им је израдио српски крвник Векерле. Ваљда зато што су најљући Срби?

Па кад су по „Застави“ самосталци најгори Срби и још горе: издајице српске, је ли их Раух зато затварао, што су српске издајице? Јесу ли турске дахије пре 100 година зато започеле сећи вође српског народа у Србији, што су ови били српске издајице, што нису били добри Срби? Или баш зато, што су били добри Срби, што су их се дахије бојали, па су хтели да народ остане без вођа и пријатеља? Како то, да су страшни Срби радикали, ти змајеви и рисови српски, изнели целу кожу?

Ви Сремци читате и „Заставу“ и то „петковачу“, а и наше „Српско Коло“. Па где сте нашли више поуке о прошлости српској, о приликама других Срба, о том, како Србин Србина мора волети и помагати, како се сви Срби морају што боље слагати? Где сте нашли више упуте ратару о свему што њему треба да знаде и из закона и других ствари? Мари Јаша за то. Зна он, да би по њега било горе, што би народ био упућенији у све. Зато он и неће да га поучава добру, него га задаја мржњом на брата, грди, ружи сваког, ко није радикал. Кад би он учио народ, како је у прошлости због неслоге страдао, не би сада у истом народу смео распиривати семе неслоге и мржње. А он без тога не може живети.

Па у чем је то радикалско србовање? Ни у чем дакле, него у празним речима. Али празне речи не вреде дуго, људи хоће дела. Сваки човек проживи доба детињства. Дете лепим речима и обећавањем златних брда можеш преварити. Плаче, дере се. Теби мука, па му велиш: Немој плакати, купиће ти тата коња, знаш оног великог, живог. И оно престаје, а други пут му опет обећаш исто или шта друго, јер оно је заборавило на прво обећање. И читав народ проживи доба народног детињства, кад је лаковеран, кад му сјајним речима и големим обећањима можеш опсенити очи. Али наш народ је већ израстао из детиње кошуљице и радикалима, мајсторима у опсенарству, заваравању народа више не верује. Нећу речи, хоћу дела — говори народ, слично оном песнику:

Јер све чујем клевет млина,
Али брашна, брашна нема.

Радикали не могу радити на српским словима, не могу они народу донети ни паспаља (посија) а камо ли брашна, јер они су научили само клеветати, брбљати, хвалисати себе а оцрњивати и облагивати најгорим погрдама оног ко неће с њима. Зато су и почели пропадати, зато ће се сурвати сасвим. А то ће бити добро,

јер неће више бити никог ко ће ометати па-метне народне послове, престаће међусобно клање у народу и ми Срби моћи ћемо се свом снагом бацити у борбу с нашим правим непријатељима, туђинцима. П.

Србин тежак и франковац опанчар.

Било је то у Банији, а у котару петрињском. Једном Србину тежаку затребали опанци. Обосио, а зима, те ти се отисне из свог села у Петрињу. Има у Петрињи доста опанчара, и Срба и Хрвата, који су Србима пријатељи, добрих и вриједних занатлија. Могао је наш тежак међу својима бирати.

Али он, како то обично чине наши људи, није много мислио о том, ван дође у опанчарију једног франковца. Он као вели: човјек је човјек. Али кад би му ко упалио кућу, он не би рекао: човјек је човјек, нити би паликућу помагао, већ би тражио за њ жестоку казну. А да мућне зеру само главом и промисли о свему што су франковци учинили зла Србима, а нарочито задње двије године, он би у сваком франковцу видио паликућу, па га не би нико ни на ланцу одвукао, да помогне набити кесу српског паликуће.

Зађе он унутра и тражи опанке. Добије слабе. Тражи он боље, добије их. Тражи најбоље, франковац му их даде. Али се све нешто коструши. Кад је наш тужни Србин огледао све опанке и метнуо их преда се, запита: шта коштају ови, шта ови, а шта ови. Франковцу ваљда додијало и било криво, што један „Влах“ толико избира и мучи његово господство, те ти размахне руком и плус нашег Србина преко образа, вичући: Ето, то коштају.

Зграну се тежак и осрамоћен извуче се ван. Кад је дошао кући, причао је о својој срамоти пароху, мислећи ваљда, да ће овај у новинама изружити франковца. Његов парох био у Загребу, па испричао све нама.

И ми ево пишемо о овом. Али не пишемо да грдимо франковца. Сачувај Боже! Франковац има право. Кад последије свега овог што су нама Србима учинили франковци, уједајући нас за срце горе од бијесних паса, уништавајући цијеле српске породице, пљујући нам на светиње, хотећи нас све на вјешала попети — још и данас има жалосних Срба, који иду к њима и помажу их, онда су ти Срби задњи људи, нешто што можеш без страха и брига икакве газити, пљувати, ћушкати. Јер, зар ће прави човјек, поносит Србин, који држи до свог образа, ићи франковцу једном? Такав не иде тамо, па такав не прима ни ћушка уз образ. А кукавицу свако ћушка, то се зна. Јер гора је ћушка за

правог Србина, кад иде и помаже франковца, него ђушка и најврућа, коју му ко прилијепи уз образ. За онога који помаже франковце није више ништа срамота: ни ударац ногом у леђа, ни буботак колцем преко леђа, ама ништа.

Нека дакле франковац ђушка оваке Србе, колико га је воља, нису боље ни заслужили. Можда ће их ове ђушке једине освијестити и довести памети. Не грдимо њега, него изно-симо срамоту овог Србина тежака пред наш српски свијет. Знамо му и име, али га за први пут нећемо јавно огласити. Но други пут неће бити опроштења. Али ми држимо тврдо, да више неће ићи франковцима по ђушке. а.

Једне јесење вечери.

Крај огњишта седи баја,
Па кукуруз круни,
Размесила тесто наја,
Пеку се сомуну.

Измаглица ситно веје,
Тихо шапћу мокре стреје:
„Нека веје, нека веје...
Прохујаће дан по дан,
Освануће Ђурђев дан!“

Ала жари... причај, стари —
Стакни ватру, дете,
Нагрнуће помелари
А ја у девете,
Развезао од Адама...
Има ноћи... дана,
Причаћу вам, благо вама,
Од Кулина бана.

На огњишту ватра греје,
А чељад се ведро смеје:
„Ала веје... ала веје...
Нека веје... дан по дан...
Освануће Ђурђев дан!“

Седи баја, спрема вреће,
И крпи опанке,
Наја ново тесто преће
И припрема чанке.
Спремна совра... леб се тишти,
Вариво се лади,
Сировица тешко пишти:
„Ал' ће да се слади!“
Баба Ката нешто гата
С бардаком и цбањем,
А дечица иза врата
Играју с кочањем.

Ала, вала, поче баја:
Отежаше данци,
Крпи лику на опуту,
Све тањи опанци.

*

Дај уларе, спремај кола,
Да укошкам јунце,
Да бар прећем пута пола,
Док изгреје сунце.
Звезкају улари,
Под теретом точак шкрипи,
То су помелари.

Чујеш, људи, ... земан дође,
Заклаше нас данци,
Старе кесе гајтанлије,
Заменише чанци!
Крпи лику на опуту
Све тањи опанци.

Из „Сељанчица“.

Милорад М. Петровић.

О досељеницима некрајишницима у Крајиш- ничким земљишним заједницама.

У заједницама овлаштеника, који имаду по §-у 17. темељнога Крајишничкога закона од 7. маја 1850. право заједнички уживати пашњаке а ријетко када и засебне шуме бивших крајишничких мјесних опћина, скопчано је овлаштеничко право *с власношћу настањене куће у дотичној порезној опћини* по §-у 7. закона од 25. априла 1894. о уређењу земљишних заједница.

Но у бившој Крајини (Граници) има *двје врсте кућа* и то:

а.) *Куће крајишничке, које су постојале још прије 8. јуна 1871.* кога дана је докинут дотадашњи сустав давања војничке дужности и кога дана је престала свака стега у стјецању непокретне имовине у Крајини.

б.) *Куће које су настале послје 8. јуна 1871.*

За овлаштенике Крајишнике доста је, да су власници ма какве настањене куће у дотичној порезној опћини по четвртој ставци 3. тачке §-а 18. provedбене наредбе кр. хрв. слав. далм. земаљске владе, одјела за унутарње послове и одјела за правосуђе, у Загребу од 19. септембра 1897. број 54.510. Дакле за њих је *све једно, да ли је њихова настањена овлаштена кућа подигнута прије или послје 8. јуна 1871.*

Друкчије је с некрајишницима, с досељеницима.

И некрајишници досељеници могу стећи овлаштеничко право у крајишничкој земљишној заједници, али код њих треба разликовати, да ли су они овлаштеништво стекли *прије или после уређења земљишне заједнице*.

Приликом уређења земљишне заједнице мора се признати овлаштеником сваки некрајишник досељеник, ако је у вријеме првога уређења власником старе крајишничке куће, која је постојала прије 8. јуна 1871. као власност крајишничке задруге или крајишничке облигатне породице, која је вршила крајишничке (граничарске) дужности и обавезе, те ако та кућа лежи у дотичној порезној општини и ако је та кућа настањена. Куће, које су у Крајини постојале прије 8. јуна 1871. али су биле власност државе, па су касније прешле у власност приватника некрајишника, нису овлаштене, јер нису давале војнике.

Послије довршеног уређења земљишне заједнице може некрајишник досељеник постати овлаштеником у земљишној заједници, ако стекне власност

а.) овлаштене старе крајишничке куће.

б.) куће, која до душе није стара крајишничка кућа, али је у вријеме првога уређења земљишне заједнице била власништвом којег Крајишника, па је тако уврштена међу овлаштене куће.

Власност овлаштене куће може се стећи добровољном и овршном (на бубањ) продајом, наслеђством, даровањем и диобом задружнога посједа.

Ко год стече власност овлаштене куће:

а.) наслеђством или диобом задружнога селишта, стекао је безувјетно и овлаштеничко право, скопчано с том кућом, био не био наслеђник Крајишник, јер по садашњим законима имовинско-правна способност т. ј. способност стјецати и отуђивати имовину није више везана сталешком припадношћу.

б.) добровољном продајом или даровањем, стекао је безувјетно и овлаштеничко право, скопчано с том кућом, био не био Крајишник, осим ако је продавац у купопродајном уговору или даровалац у даровном уговору *изријеком* навео, како он продаје или дарује само кућу *без овлаштеничкога права, које задржава себи*. Ако то не метне у уговор, оде с кућом и право у неповрат!

в.) овршном (на бубањ) продајом, стекао је безувјетно и овлаштеничко право, скопчано с том кућом, био не био Крајишник и било не било у дражбеним увјетима и у дражбеном записнику напоменуто, да се с кућом јавно продаје и овлаштеничко право, јер овршеник т. ј. онај, чија се кућа продаје на бубањ, нема

никаква утјецаја на дражбени предмет и на права, спојена с њим.

Томе свему није крив данашњи закон о уређењу земљишних заједница, како се обично говори, него што је то тако, узрок лежи у постанку самих крајишких мјесних општина. За вријеме Крајине је царевина свакоме селу излучила један дио државних пашњака, да поједине крајишке *куће* могу на томе пашњаку пасти своје благо, јер је и царевина у Крајини узимала војнике од *кућа, кућних бројева*, а не од породица. И тако је то овлаштеничко право било нераздруживо скопчано с кућом, са ствари, а не с породицом, с личношћу, па зато је овлаштеничко право по своме постанку и развитуку *стварно* право. К томе, како се јасно види из овога краткога разлагања, овлаштеничко право *није самостално право*, него је оно само *припадност* (§ 294. и 298. о. г. з.) главне ствари т. ј. овлаштене куће. По 442. §-у о. г. з. когод стекне власност какве ствари, задобива тиме *и права, која су скопчана с њом*, дакле когод стекне власност овлаштене крајишничке куће или уопће овлаштене куће у крајишкој земљишној заједници, стекао је и овлаштеничко право — осим, ако је оно од добровољне продаје и даровања изријеком било излучено — не по закону о земљишним заједницама већ по опћем грађанском законнику, који је од првога закона куд и камо старији!

Сасвим је погрешно мишљење, да је закон о уређењу земљишних заједница противан домородцима. Баш противно је истина. У томе закону има доста брана, које пријече странцима досељеницима улаз у земљишну заједницу и које много штите старосједиоце, као што је то донекле већ разложено у 24. броју за 1905. и у 43. броју за 1909. „Српског Кола“. Ако Бог да здравља, биће о томе још говора за праву народну корист.

Гавра Коленол.

Шта се збива у нас и у свијету.

Пријатељи „Српског Кола.“ Послали су нам у име претплате за „Српско Коло“: Софија Радујковић из Липовчана 9 К 60 фил.; Миле Дерета из Дрљаче 20 К; Богомил Ђерић из Беча послао је 16 К, да се за те новце шаље „Српско Коло“ четворици ратара у његову родном крају, у котару кореничком; Љубомир Бабић, свећеник из Старог Села опет 17 К 60 фил.; Стојан Војводић из Дољана у Далмацији 6 К 40 фил.; Ђуро Вуњак из Слуња 25 К 20 фил.; Петар Д. Радаковић из Петроварадина 19 К 20 фил. за 6 претплатника; Ј. Бастајић из Свинице 16 К за 10 претплатника; Филип Кетић ратар из Ст. Сланкамена

28 К 60 фил.; Андрија Јакоповић учитељ из Миклушеваца 17 К 60 фил.; Михајло Покрајац из В. Црквине 14 К 40 фил.; Никола Трбојевић парох из Јошавице 17 К 60 фил. и Ђуро Јовановић ратар из Бовића 11 К 20 фил. („велеиздајник“ по трећи пут већ шаље претплату!)

Велеиздајници за „Српско Коло.“ Знамо како су Србе у Загребу пред судом окривљивали велеиздајом и зато, што су ширили у народ „Српско Коло.“ Међутим они опет, без обзира на то, чим су пуштени на слободу, почели су опет ширити „Српско Коло“ у народ. Тако смо већ јавили, да је ратар Ђуро Јовановић послао претплату за 11 претплатника. Сад је послао опет 17 К 60 фил. за даљих 6 претплатника; осим тога послао је Стево Калембер 73 К 60 фил.; Ђорђе Јагнић 12 К и Перо Бекић 32 К.

И остали велеиздајници јављају, да ће радити људски на ширењу „Српског Кола,“ и они који то прије нису чинили. Веле: Ако опет будемо кад затворени, да барем знадемо, зашто смо. А друго, да се осветимо душманима за оно тамновање, јер нема за њих веће освете, него што је рад на унапређивању и освјешћивању Српства.

Састанак сабора. Службене новине од суботе донијеле су владарево писмо, којим се дозвољава сазив хрв. сабора. На темељу тога сазвао је предсједник сабора по старости г. др. Еразмо Барчић сабор за петак дне 18. овог мјесеца.

Ми овом сабору, што га је весели Раух на првом састанку разјурio, желимо сретан успјех у раду за добро отаџбине и народа.

Нови адвокат у Загребу. Бан је ових дана дао право адвокатије младом и спремно Србину дру Срђи Будисављевићу. Он је нашим читаоцима познат још као бранитељ у велеиздајничкој парници. Ми му с наше стране желимо што више успјеха у раду.

Загребачки избори. Крајем прошлог и почетком овог мјесеца обављени су избори градског заступства загребачког. Од 26 заступника изабрано их је 23 коалираца и присташа д-ра Миле Старчевића, мађарона 3 а франковац ниједан. Мађарони и франковци, помогнути католичким свећеницима, ишли су сложено, али бише сјајно потучени. Није помогло франковцима, што су писали да коалиција хоће по-србити Загреб, да јој је краљ Петар послао новаца за изборе и т. д. Хрватски народ је прогледао франковачке лажи и не вјерује им више већина да рекну, е је млијеко бијело. Тако су франковци потучени у својој кули, у Загребу, гдје их досад нико није могао потући, гдје су господари већ 15 година.

Никола Тесла за српску школу. Славни српски учењак Никола Тесла, који живи у Америци, наслиједио је сав иметак сарајевског митрополита Мандића, свога ујака. Но он није хтио примити то наслеђство, него га је поклонио за српску школу у Госпићу. Част великом Србину Николи Тесли, који ево и овим показује, да није заборавио у туђем свијету на своју српску крв.

Далмација за Србе велеиздајнике. Из Далмације стигло је за Србе велеиздајнике још 537 К 66 фил., досад свега 5338 К 36 фил. Браћи у Далмацији нека је свесрдна хвала.

Соколи и нова влада. Раух је ишао за тим, да уништи и српске и хрватске Соколе. Зато је био забранио ђацима који полазе државне школе, да буду чланови Соколова. Ову наредбу укинула је нова влада. Ђаци опет смију бити Соколи.

Ћирилица у школама. Бан Томашић потписао је наредбу, којом се опет у пучке школе уводи ћирилица, дакле, гдје је већина српско-православне дјеце, учиће се ћирилица у првом и другом разреду. Ето, то је издаја, коју почише самосталци по причању радикалске „Заставе.“ Срби опет добивају своје право, јер је коалиција отпорила радикалима премилог Рауха.

Српски Соко у Турској. У пријестоници негдањој цара Душана, а сад у граду Турском Скопљу основан је „Српски Соко.“ Отимају се, ево, и наша браћа у Турској, па како нећемо ми, који смо у свему одмакли пред њима далеко. Било сретно!

Два дедана. Радикали и франковци пишу, да је коалиција издала народ, што је склопила споразум с баном Томашићем. У претпрошлом броју јавили смо, како је радикалско градско заступство у Митровици брзојавно поздравило тог истог Томашића и подбана Чаврака. Сад је то учинило и франковачко заступство града Крижеваца. То је радикалско и франковачко поштење. Два дедака, обадва једнака.

Скупили милион круна. Јавили смо, да су Чеси у септембру 1909. одлучили скупити својој Матици Школској, која диже народне школе у крајевима, гдје су Нијемци претежнији од Чеха, за дар милион круна. Крајем прошлог мјесеца прекорачили су дарови један милион, тако да је милион скупљен за 5 мјесеци, или сваки мјесец скупили су Чеси 200.000 круна.

Сад су предузели Чеси, да скупе још један милион, да не буде милион круна него фонтини, како стоји у прогласу на народ.

Видите, народ који се овако брине за своју просвјету, не може никада пропасти.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Велики добротвор браће Словенаца. Наша браћа Словенци воде тешку борбу с Нијемцима и Талијанима у Крањској, Истрији, Горици, Корушкој и Штајерској. Они имају друштво „Гирила и Методија,“ које подиже школе словеначке. Против овог друштва устали су у задње вријеме словеначки католички попови, јер неће да се упрегне у њихова кола. Али баш зато се један честити Словенац, Карол Катник неки дан на самрти сјетио друштва и оставио му по милиона круна, тако да је сад обезбијеђено против навале попова. Карол Катник био је фабрикант и велики посједник, умро је у 35. години. И брат његов Франц, који је умро још 1891. године, оставио је свом народу сто хиљада круна.

Слава Каролу Катнику, добротвору великом просвјете наше браће Словенаца.

Госпићка „Српска Штедионица“ одредила је ове године 3500 круна од своје чисте добити за српске добротворне ствари, а то је скоро 8 процената цијеле њене добити.

Осим тога закључила је она да прима предлог, који је у новинама изнио г. Милан Грчић, свршени филозоф, по ком би сваки српски новчани завод требао дати сваке године 5 процената добити своје, да се тијем новцем оснује један велики српски народни фонд. Кад се узме на ум, да Срби у овој држави имају преко 130 новчаних завода, онда би се тај фонд брзо створио.

Да видимо, шта ће рећи други српски новчани заводи.

Радикалско србовање. У Товаришеву у Угарској имаде српски новчани завод „Српска Задруга,“ који заслужује потпуно поверење, а осим тога и Српска Земљорадничка Задруга. Тамошња српска црквена општина има лепу своту готова новца, а у рукама је радикала. До сад је тај новац био уложен у „Српској Задрузи,“ како и треба.

Но радикалима се учинило, да то није српски, ако српски новац лежи у српском заводу, него они лепо тај новац уложише у месну Немачку задругу, и ако она није завод поуздан као Српска Задруга, јер је једном пропала пре 10 година под управом Јеврејина Рознберга.

Дакле, код Српске Земљорадничке Задруге и српског новчаног завода радикали улажу црквени новац у јеврејско-швапски завод. Као да су онај новац српској цркви даровале Швабе и Јевреји, па им га треба дати из захвалности да се људи испомогну.

А овамо радикали раздераше уста вичући: Ми смо највећи, најљући, најбољи Срби, а самосталци, либерали, алмажани су издајнице српске.

Српске земљорадничке задруге вирилци. У Великом Бечкереку има у градском заступству 100 вирилаца, великих поседника, који седе у заступству, а да и не буду бирани. Између њих је 20 Срба, па и тамошње две српске земљорадничке задруге, и то једна на 16., а друга на 17. месту по величини пореза.

Лепо је да су српске земљорадничке задруге овако јаке. Ево и овде види се добро, шта могу мали људи сложним радом.

Одговори уредништва.

Гђи Љ. Бошнов у Наменици. Ми смо Вашу карту одступили Добротворној Задрузи Српкиња у Загребу. Она ће Вам дати о том најбољу упуту. Ми Вас молимо, да на сваки начин оснујете то корисно друштво. Мало нас је, па је двоструко потребније код нас, да се и жена наша ухвати у коло народних радника, него код народа великих, јер код њих и без жена има доста радника.

С. Р. Н. Ви морате на сваки начин положити предујам за диобу, јер док би дочекали да Вам се поврати Ваше, што је изгубљено кривицом области, и умрли би, а не би посла обавили. Дакле, Ви положите предујам, а ми ћемо Вам накнадно послати упуту о том, је ли могуће и како да дођете до својих новаца.

Пријатељу у Б. Ако ваш бележник салеће жене у уреду, треба га тужити области старијој, има ли зато доказа.

Ако главар заједнице земљишне с начелником ради на штету заједнице, треба одбор или скупштина да устане против њега и позове га на рачун. Ради ли и даље зло, онда га треба по §-у 45. закона о уређењу зем. заједница пријавити котарској области. Пусте ли људи мирно, да ради што хоће, нису боље ни заслужили.

П. П. у Б. По §-у 18. и 20. безувјетно је дужан онај на ког овлашћеништво пријеђе другим начином, него баштинством или диобом овлашћеног земљишта, платити у „Правилнику“ одређену приступнину и док је не плати, не може почети уживати користи од заједнице. Дакле то морају и тамошњи Мађари и Швабе, који су купом дошли до овлашћеничких земаља. Не треба им опростити и не смије се. Ни они нама ништа не опраштају, ван нас даве гдје само могу.

По § у 6. напутка за провађање закона о имовним општинама „Нарочито за покривање кровова зарачунаће се само у оним крајевима потреба дрва, гдје не буде за прављење опеке прикладне иловаче.“ Дакле, ако сте тражили даску, нису Вам је на темељу тога дали.

А ако сте тражили рокове, вјенчанице и т. д., да можете метнути пријеп — јер нам то није посве јасно — онда ваљда за Вас и друге није дотекло, али по §-у 20. истог напутка морају се те странке којима није дотекло предбилежити, па им се идуће године прије свију других дати грађа. Уосталом, запитајте свог заступника у имовној скупштини, зашто нисте добили.

М. М. П. у Н. Т. На жалост, код нас закон штити само католичке празнике.

„Србину“ у Црквеном Бону. Сад је Рауховцима покисло перје, па покушајте опет притужити се опћ. вијећу, ако није досад ништа дошло од владе. Не помогне ли ништа, обратите се на свог нар. заступника.

Н. и С. Ј. у Х. Што се тиче осигурања код „Српског Братства“, јавите се на адресу: „Српско Братство“ у Загребу. Оно ће Вам боље од нас одговорити. За оно друго пропитајте код Српске Банке у Загребу или код Управе Српских Народно-Црквених Фондова у Карловцима и код Управе Фонда Саве Текелије, такође у Карловцима, нека Вас извести о условима.

“СРПСКО КОЛО”
прима огласе уз најумјереније цијене.

Продаја посједа

састојећег од преко 30 јутара земљишта (оранице, ливаде, виноград, воћњак и т. д.) у самим великим комадима са зиданом кућом и осталим господарским нузградама, на државном друму Иванић—Чазма, прикладно осим за господарство такођер за тјерање обрта као: гостионе, дућана и т. д. — одмах.

Поближе обавијести код управе „Српског Кола“ у Загребу под бр. 1133.

ПРОДАЈЕ СЕ.

Кућа са зградама, виноградом, ливадом, ораницом и пашњаком скупа 52 јутра за продати. Цијена 40.000 круна.

Кућа са зградама, воћњаком, ливадом, растовом шумом, скупа 145 јутара за продати. Цијена 32.000 круна.

Кућа са зградама, подкућницом, виноградом и шумом, скупа 47 јутара за продати. Цијена 29.600 круна.

Поближе упуте уз прилог марке за одговор даје:

Стево Алавања
Вировитица (Славонија).

1096

Новоотворена опанчарска радња
Пане Рудић у Петрињи
препоручује се пошт. опћинству за израдбу
сваковрсних опанака.

Чудо од Буквара!

Господине! Ти си нас сиромаше са твојим Букваром без по муке научио да читамо и пишемо од св. Николе до Три Јерарха. Фала ти.

Никола и Лазар Анђелковић, бозације.

Чим узме овај Буквар у руке било младо, било старо, одмах уме и да чита и да пише. Ко ми пошаље са поштанском упутницом 55 потура, тај га одмах добија са плаћеном поштарином. Ulma, Temesmegye.

Љубомир Јовановић

821 1-20

школски управитељ и учитељ.

Лековито варошко АРТЕСКО КУПАТИЛО

Фрање Ракоцаја пут. - У НОВОМ САДУ. - Телефон бр. 264.

Отворено преко целе године.

Надалеко припознато, те хиљадама похваљено као лековито купатило, с најјачом садржином једне лековите воде, која је по исказу првака хемичара, потпунија него садржина јода у купатилу Липику.

Најлековитија сумпорна вода за лечење Ишиаса, хроничне реуме, костобоље и севогине, женске болести и т. д.

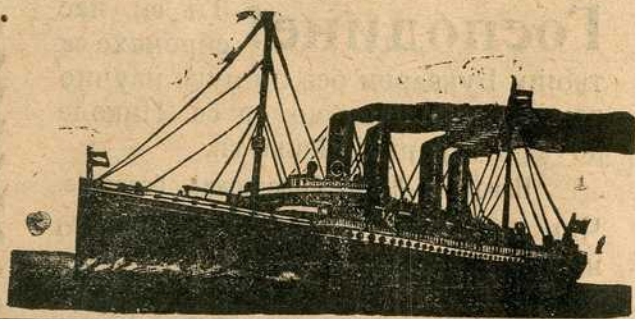
Сваковрсна лечења ладног купања. Угљене киселине, фанго, блатне и сумпоровите купке. Електрична купања. Сваковрсне лековите и вибрационе масаже. Радиогенова лечења са пићем и купањем. Сунчана, ваздушна и у песку купања. Раскошно парно купатило. Дивна дворана за читање, за одмарање, одлично уређена гостиона са елегантним гостинским собама и добром кујном. Возња аутомобилом до купатила и натраг у варош. Стајан купалишни лекар. Комбиниране јефтине цене за купке. Диван ценовник се на захтев шаље бесплатно и франко.

УПРАВА КУПАТИЛА.

МОКРЕЊЕ

у кревету приписује се често несташности, док је ова мана заправо посљедица ослабљене затворне мишице мјехура. Препоручује се потражити од Institut Sanitas, Velburg P 319. Bayern бесплатну упуту о лечењу. Добу и спол особе, која од тога трпи мора се назначити. 680

БРЕМЕН = АМЕРИКА

Од вр. земаљске владе уз јамчевину од 50.000 Круна повлаштена пословница за одпрему путника сељачког и радничког staleжа из Загреба преко Бремена у Америку, Азију, Африку и Аустралију.

**СЈЕВЕРО-ЊЕМАЧКИ ЛОД
ЗАГРЕБ** прије **Ф. МИСЛЕР**

Петрињска улица 85.

775

Биро за оглашивање П. Крстоношића у Новом Саду.

ЗАШТО СЕ ПАТИТЕ

којекаким збубаним опасачима за килу кад је лечнички доказано, да вам моји чувени потпасачи за килу сигурну помоћ могу пружити, тако да сте безбрижни и дању и ноћу. Хиљаду захвалница од оних, који се помогли, стоје свакоме на увид.

Даље препоручујем све потребне справе за лечнике, бабице, хроме и с конштаком. За болеснике све справе. Разашиље се под највећом тајном. — Иштите ценовник бадава и франко.

АУГУСТ ЦИГЛЕР У Новом Саду (Ujvidék)

преко од Централног Кредитног Завода I./K.

4106

„Српско Братство; задруга за узајамно помагање“,

једина је задруга, која се поред исплаћивања посмртнине од К 500 (мало коло) или К 1.000 (средње коло) или К 2.000 (велико коло) брине и за сирочад својих редовних чланова тиме, што их из чистог добитка и прилога изванредних чланова, који иду у „Фонд за сирочад Српског Братства“, спрема за живот школовањем или давањем на занате и трговину.

Позивљу се дакле Срби и Српкиње из австроугарске монархије, који су здрави, а стари су између 24. и 55. године те могу уредно приносе плаћати, да се одмах упишу као редовни чланови (бар у мало коло) у ову добротворну задругу.

Да задруга узмогне што више српске сирочади спремити за живот, моли она свејимућније Србе и Српкиње, да буду задружни добротвори (приложе бар једампут најмање К 100), подупирачи (прилажу сваке године најмање по К 6) или прилагачи (прилажу кадгод хоће и колико хоће).

Уписе прима и сва извјешћа дава Управа (Zagreb, Писа бр. 7); па и повјереници, гдје их има.

15

БАДАВА И БЕСПЛАТНО

шаљем на захтјев свакому посједнику

ГРАМОФОНА

или оних, који си таковог неуморног кућног весељака набавити желе, мој илустровани цијеник као и најновији укусно израђени, са портретима наших најобљубљених умјетника провиђени попис плоча најбоље успјелијех српских, хрватских, словенских, босанских, турских, као и интернационалних снимака.

Најбоље наравно вредо за плоче и апарате, јер се не ограничујем на једно твориво, него држим више прворвртних творива на залихи.

Продаја уз најниже творничке цијене. Старе плоче примам у замјену. Залиха пера, мембрана, игала и т. д.

— Властита радиона за поправке. —

M. DRUCKER.

254

Илица, 39. — ЗАГРЕВ. — Илица, 39.

Оглашујте у „Врском Колу“.